

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de çocukların işçileştirilmesinin kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınması, sorunun köklü çözümü için hayati önem taşımaktadır. Çocuk işçiliğinin sebeplerinin ve sonuçlarının derinlemesine araştırılması, çocuk işçiliğine ve çocuk işçi ölümlerine dair gerçek verilerin değerlendirilmesi, resmi istatistiklerde istihdamda sayılmayan çırak, stajyer ve mesleki eğitim öğrencilerinin bu değerlendirmeye dahil edilmesi, bu yolla çocuk işçi çalıştırılmasının önüne geçilmesi, çocukların ağır ve tehlikeli işlerde çalışmasını engelleyen düzenlemelerin etkinleştirilmesi, göçmen çocukların emek sömürüsüne karşı korunması ve çocuk işçiliğiyle mücadelede yeni, etkili politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Özgül SAKİ

İstanbul Milletvekili

12 Haziran günü, dünya çapında ciddi bir sorun alanı olarak varlığını sürdüren çocuk işçiliğinin önlenmesi amacıyla, 2002 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından Dünya Çocuk İşçiliği ile Mücadele Günü olarak kabul edilmiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 2020 yılı verilerine göre dünyada 63 milyon kız çocuğu ve 97 milyon oğlan çocuk olmak üzere toplam 160 milyon çocuk işçi olarak çalışmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2024 yılına ait çocuk işçiliği verilerine göre, 15-17 yaş grubundaki çocukların işgücüne katılma oranı %24,9 olarak belirlenmiştir. Ancak, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi (İSİG) sayısı 1,5 milyonu bulan çırak, stajyer ve meslek eğitimi gören öğrencilerin çocuk işçi olarak istatistiklerde yer almadığına dikkat çekmekte ve şu anda Türkiye’de en az 2 milyon (yaz aylarında 5 milyon civarı) çocuk işçi olduğu tahmin edildiğini kamuoyuyla paylaşmaktadır.

Söz konusu çocuklar, genellikle güvencesiz, kayıt dışı, düşük ücretli ve tehlikeli işlerde çalışmak zorunda bırakılmaktadır. İSİG verilerine göre, 2013 ile 2024 yılları arasında en az 742 çocuk işçi çalışırken hayatını kaybetmiştir. 2024 yılı, 71 ölümlle en fazla çocuğun yaşamını

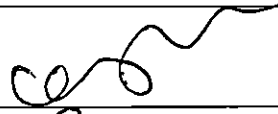
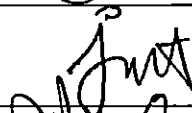
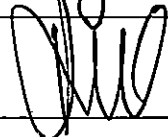
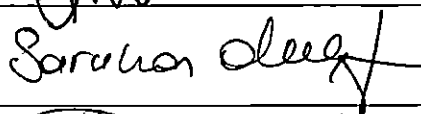
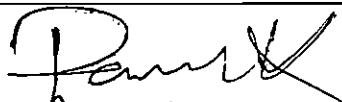
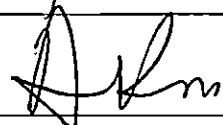
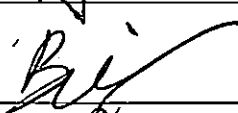
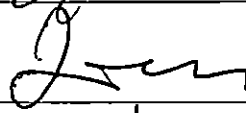
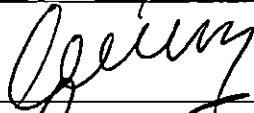
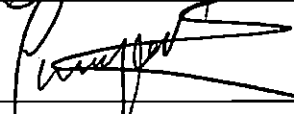
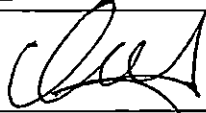
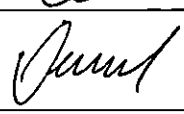
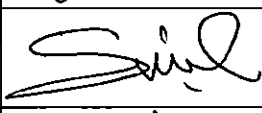
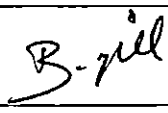
yitirdiği yıl olarak kaydedilmiştir. Bu veriler, çocuk işçiliğinin yalnızca bir ekonomik sömürü değil, aynı zamanda yaşam hakkını tehdit eden bir mesele olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Ayrıca pek çok araştırma, göçmen çocuk işçiliğinin emek sömürüsünün yeni bir yüzü olduğunu gözler önüne sermektedir. Göçmen çocuklar günlük veya haftalık ücretler almakta, üretim atölyeleri benzeri yerlerde bedensel emek gerektiren işler yapmakta, aldıkları ücretler genellikle asgari ücret tutarının oldukça altında kalmakta, ayrımcılığa uğramakta, tekstil sektörü, hizmet sektörü sanayi, mevsimlik tarım işçiliği, inşaat işçiliği, çobanlık, garsonluk, tezgâhtarlık gibi alanlarda çoğunlukla kayıt dışı çalıştırılmaktadır.

Bir diğer ciddi sorun ise, Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM) uygulamasıdır., MESEM programı kapsamında lise çağındaki öğrencilerin özel sektörde çalıştırılması yasal hale getirilmiştir. Çocuk işçilere yapılan ödemeler, işverenler tarafından değil, İşsizlik Sigortası Fonu üzerinden karşılanmaktadır. Böylelikle sermayedarlar, hiçbir mali külfet altına girmeksizin çocuk emeği sömürüsünde kamu tarafından büyük bir iltimasa tabi tutulmaktadır. Bu uygulama, çocukların eğitime erişimi ve gelişim hakkı açısından ciddi riskler barındırmakta; çocuk işçiliğini örtülü ve kurumsallaşmış bir biçimde artırmakta, aynı zamanda çocuk işçiliğini kamusal kaynaklarla finanse edilen bir “sistem” haline dönüştürmektedir. MESEM’e kayıtlı 300 bini aşkın çocuğun, ağır işlerde çalışma yasağını delmek adına “çırak” ya da “stajyer” adı verilerek, metal fabrikaları gibi tehlikeli ve çok tehlikeli işyerlerinde çalıştırıldığı da bilinmektedir.

Çocuk işçileştirilmesiyle mücadeledeki en büyük sorunlardan biri de denetimsizlik ve siyasi irade eksikliğidir. Sermayedarların ucuz ve güvencesiz işgücü talebi ile yoksulluğun sistematik olarak yeniden üretilmesi, çocukların işçileştirilmesi olgusu sadece yaygınlaştırmakla kalmamakta, aynı zamanda normalleştirmektedir. Oysa devletin temel sorumluluğu, çocukların her türlü sömürüden korunmasını, eğitim hakkına eşit erişimini ve güvenli bir çocukluk geçirmesini güvence altına almak çocuk işçiliğini tümüyle ortadan kaldırmaktır.

Tüm bu veriler ve bilgiler ışığında, çocuk işçileştirilmesiyle mücadelede daha etkin ve kapsamlı politikaların geliştirilmesi zorunludur. Türkiye’de çocuk işçiliğinin yaygınlığının ve sonuçlarının kapsamlı biçimde araştırılması, mevcut yasal düzenlemelerin ve uygulamaların değerlendirilmesi, çocuk emeği sömürüsünü önlemeye yönelik etkili ve kamucu sosyal politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	